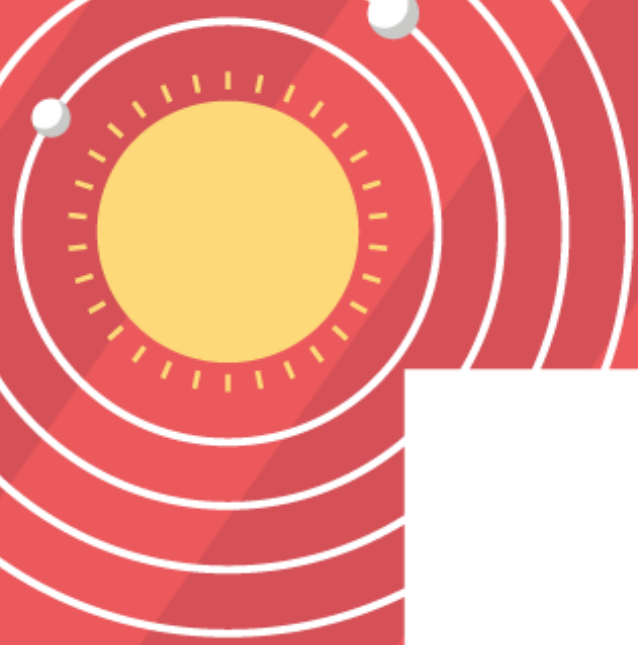

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

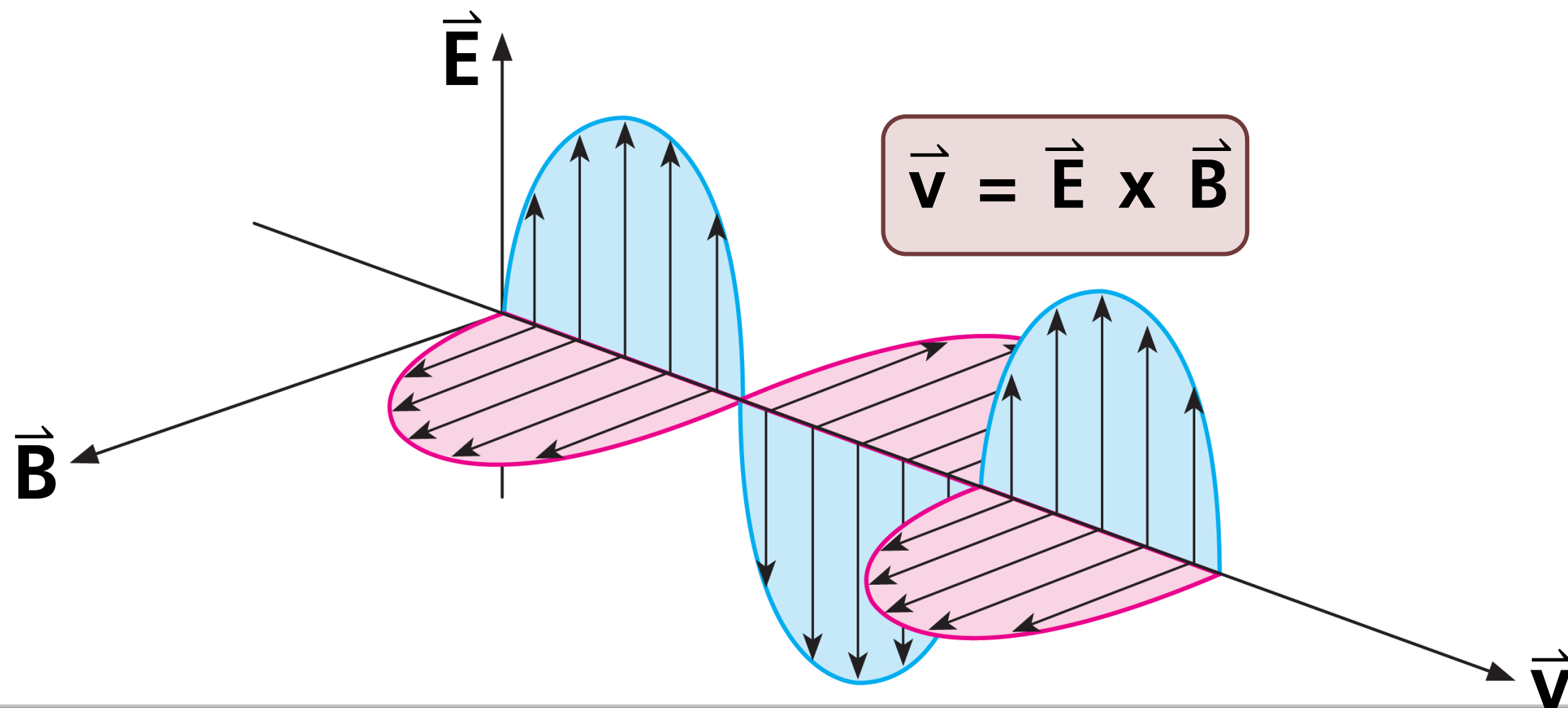
A. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

- การเกิด → เกิดจากการเหนี่ยวนำอย่างต่อเนื่องระหว่างสนามแม่เหล็ก ($\vec{B}$) และสนามไฟฟ้า ($\vec{E}$)
- องค์ประกอบ → สนาม $\vec{B}$ และ $\vec{E}$ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดย $\vec{B} \perp \vec{E} \perp \vec{v}$

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

A. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

- องค์ประกอบ $\rightarrow$ สนาม $\vec{B}$ และ $\vec{E}$ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดย $\vec{B} \perp \vec{E} \perp \vec{v}$

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

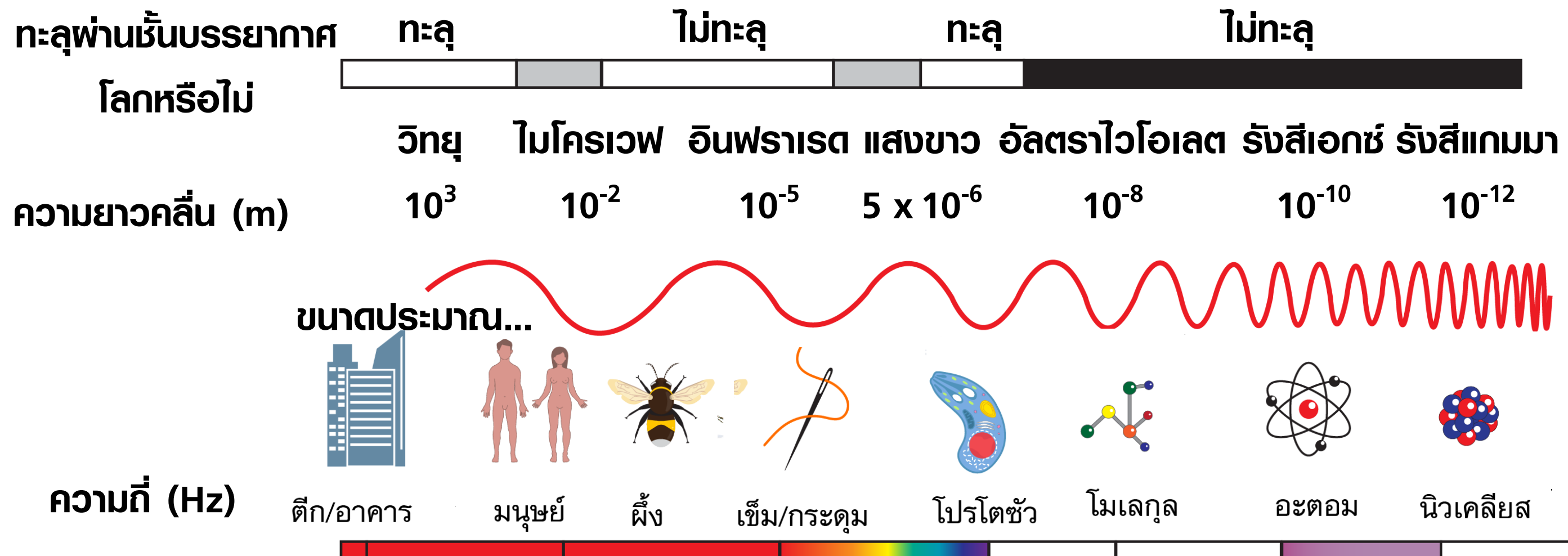
A. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

- สมบัติ
  - เป็นคลื่นที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยตัวกลางในการเคลื่อนที่
  - เป็นคลื่นตามขวาง
  - แพร่ในสุญญากาศด้วยอัตราเร็วแสง $c = 3 \times 10^8 \text{ m/s}$

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

A. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

- สเปกตรัมของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

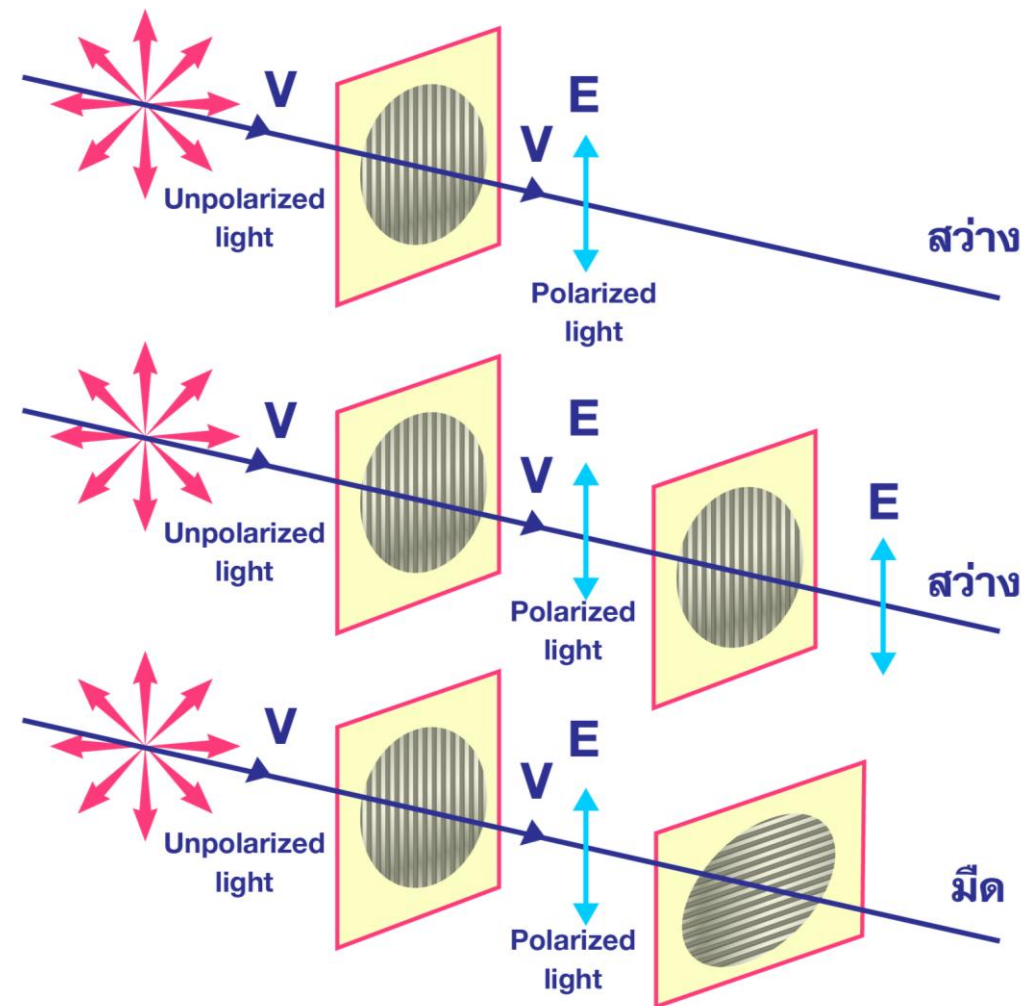
B. โฟลาโรเซชันของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

โฟลาโรเซชัน เป็นปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นแม่เหล็กไฟฟ้าเป็นคลื่นตามขวาง
การทำให้แสงไม่โพลาไรซ์กลายเป็นแสงโพลาไรซ์มีหลักการดังนี้
(ในระดับ ม.ปลาย เราจะเน้นไปที่การศึกษาโฟลาโรเซชันของแสง)

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

- การดูดกลืนของแสงที่ผ่านแผ่นโพลาไรซ์

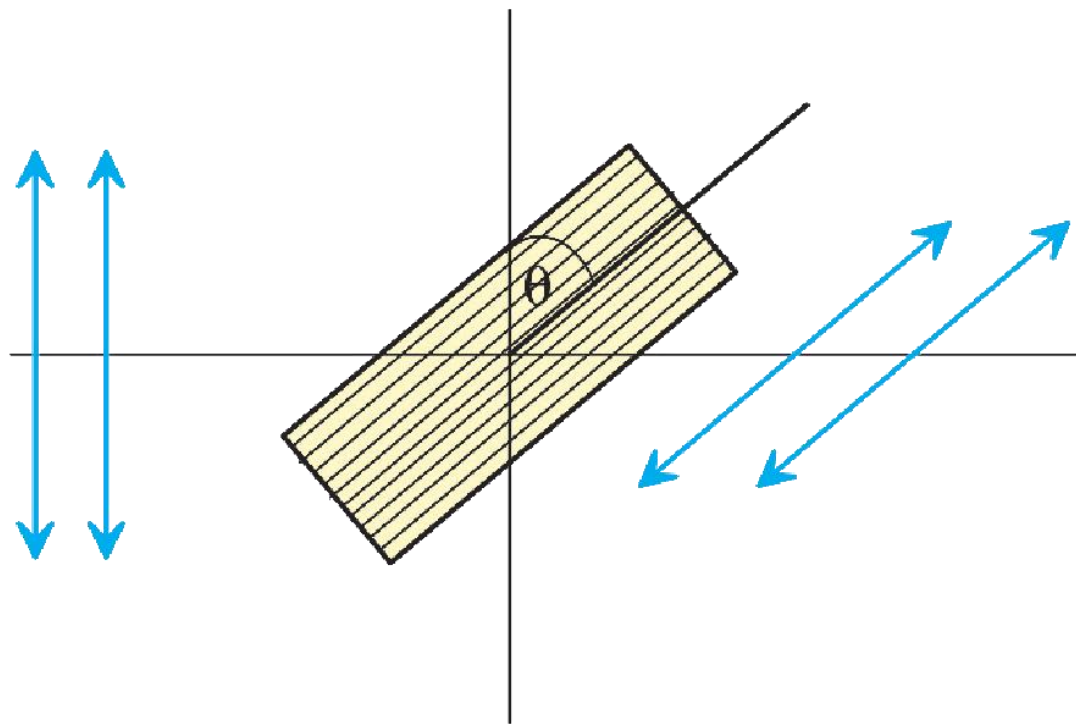
ถ้ามีแผ่นโพลาไรซ์ 2 แผ่นวางตั้งฉากกัน แสงจะผ่านโพลาไรซ์แผ่นที่สองไม่ได้
จึงเห็นเป็นสีดำมืด แสดงว่าแสงเป็นคลื่นตามขวาง

ถ้านำแผ่นโพลาไรซ์มากขึ้นแสงที่โพลาไรซ์ โดยแกน
ของแผ่นโพลาไรซ์ไม่ขนานกับแกนของสนามไฟฟ้า
ของแสง แสงจะผ่านโพลาไรซ์ได้บางส่วน แสงส่วน
ที่ผ่านแผ่นโพลาไรซ์จะมีระนาบการสั่นขนานกับแกน
ของโพลาไรซ์

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

- การดูดกลืนของแสงที่ผ่านแผ่นโพลาไรซ์

จากรูป $E_{\text{หลัง}} = E_{\text{ก่อน}} \cos \theta$
โดย $E = \text{สนามไฟฟ้า}$

สำหรับคลื่นแสง : $I \propto E^2$

ก่อนผ่านแผ่นโพลาไรซ์ : $I_1 \propto E_1^2$

หลังผ่านแผ่นโพลาไรซ์ : $I_2 \propto E_2^2$

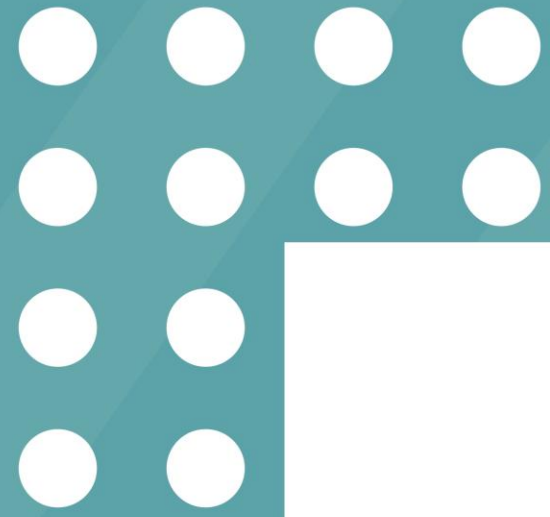
$$I_2 \propto (E_1 \cos \theta)^2$$

$$I_2 \propto E_1^2 \cos^2 \theta$$

$$I_2 = I_1 \cos^2 \theta$$

โดย $I = \text{ความเข้มแสง}$

Exercise

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

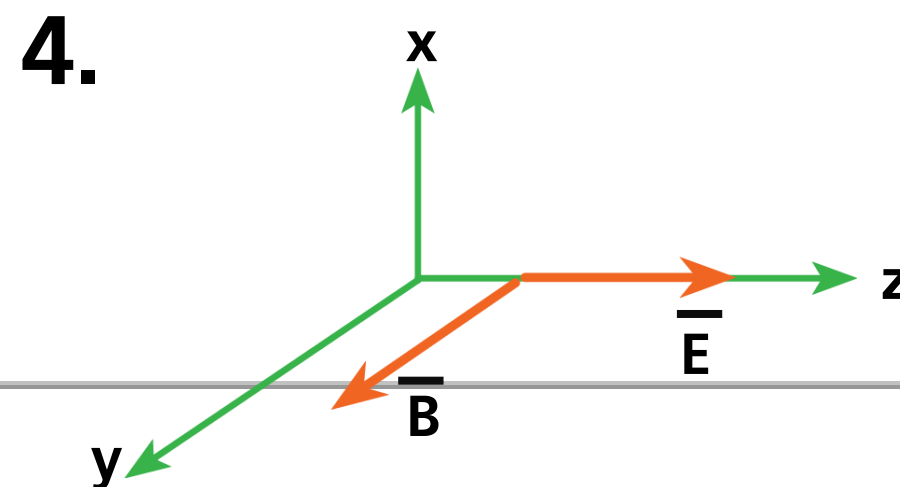
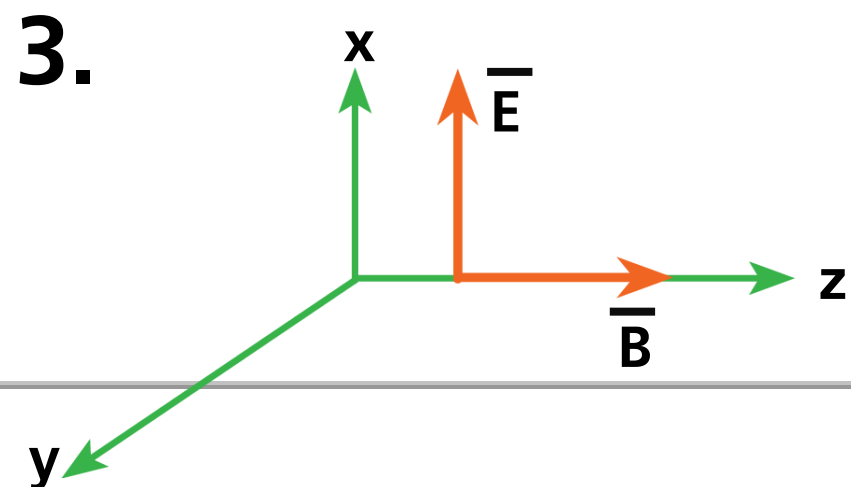
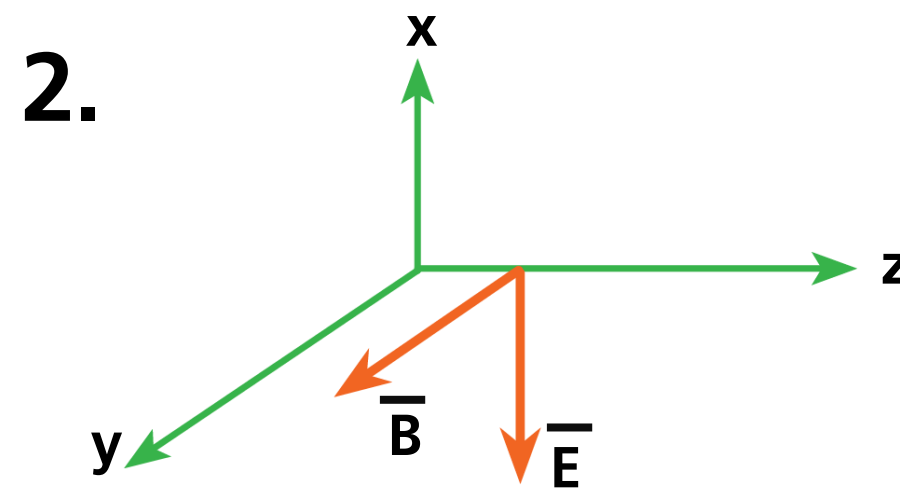
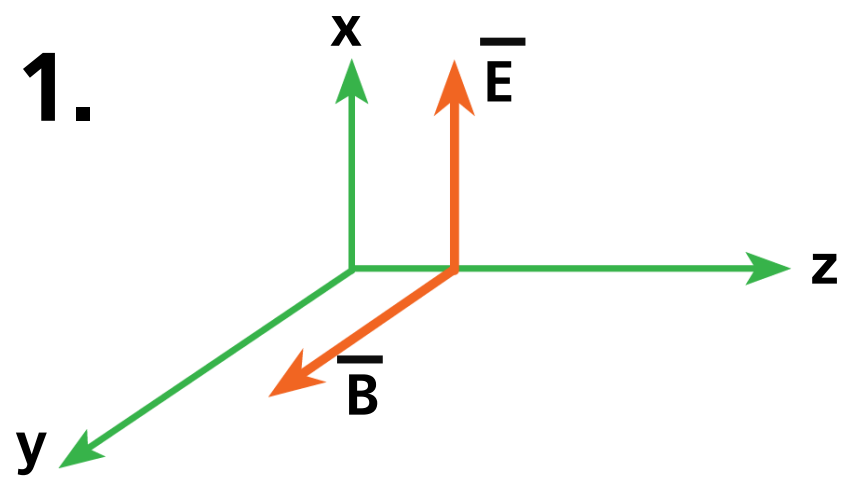
Exercise

- ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดกล่าวถูกต้องตามทฤษฎีเกี่ยวกับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
  - ขณะประจุเคลื่อนที่ด้วยความเร่งหรือความหน่วง จะแผ่คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
  - เมื่อสนามแม่เหล็กเปลี่ยนแปลงจะเหนี่ยวนำให้เกิดสนามไฟฟ้าโดยรอบ ยกเว้นบริเวณนั้นเป็นฉนวน
  - บริเวณรอบตัวนำที่มีกระแสไฟฟ้าจะเกิดสนามแม่เหล็ก
    - ข้อ ก. , ข. และ ค.
    - ข้อ ก. และ ค.
    - ข้อ ค. เท่านั้น
    - คำตอบเป็นอย่างอื่น

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

2. เมื่อคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าเคลื่อนที่ไปทางแกน Z ที่เวลา t ค่าหนึ่ง ความสัมพันธ์ของสนามแม่เหล็ก $\vec{B}$ และสนามไฟฟ้า $\vec{E}$ ของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้านี้จะเป็นไปตามข้อใด

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

3. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ากำลังเคลื่อนที่ไปในทิศ $+z$ ที่ตำแหน่งหนึ่งและเวลาหนึ่ง
คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามีทิศของสนามไฟฟ้าในทิศ $-x$ ที่ตำแหน่งและ
เวลาดังกล่าวจะมีทิศของสนามแม่เหล็กในทิศใด

1. $+x$

2. $+y$

3. $-y$

4. $-z$

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

3. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ากำลังเคลื่อนที่ไปในทิศ $+z$ ที่ตำแหน่งหนึ่งและเวลาหนึ่ง
คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามีทิศของสนามไฟฟ้าในทิศ $-x$ ที่ตำแหน่งและ
เวลาดังกล่าวจะมีทิศของสนามแม่เหล็กในทิศใด

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

3. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ากำลังเคลื่อนที่ไปในทิศ $+z$ ที่ตำแหน่งหนึ่งและเวลาหนึ่ง
คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามีทิศของสนามไฟฟ้าในทิศ $-x$ ที่ตำแหน่งและ
เวลาดังกล่าวจะมีทิศของสนามแม่เหล็กในทิศใด

1. $+x$

2. $+y$

3. $-y$

4. $-z$

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

4. ถ้าคลื่นวิทยุในอากาศมีอัตราเร็ว 3×10^8 เมตร/วินาที และความถี่ 500 กิโลเฮิรตซ์ คลื่นวิทยุนี้มีความยาวคลื่นเท่าใดในหน่วยของเมตร

1. 1.67×10^{-3}

2. 3.33×10^{-5}

3. 6.00×10^2

4. 8.00×10^4

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

4. ถ้าคลื่นวิทยุในอากาศมีอัตราเร็ว 3×10^8 เมตร/วินาที และความถี่ 500 กิโลเฮิรตซ์ คลื่นวิทยุนี้มีความยาวคลื่นเท่าใดในหน่วยของเมตร

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

4. ถ้าคลื่นวิทยุในอวกาศมีอัตราเร็ว 3×10^8 เมตร/วินาที และความถี่ 500 กิโลเฮิรตซ์ คลื่นวิทยุนี้มีความยาวคลื่นเท่าใดในหน่วยของเมตร

1. 1.67×10^{-3}

2. 3.33×10^{-5}

3. 6.00×10^2

4. 8.00×10^4

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

5. คลื่นต่อไปนี้เป็นชนิดใดที่มีความถี่สูงสุด

1. รังสีแกมมา
2. รังสีอัลตราไวโอเล็ต
3. ไมโครเวฟ
4. คลื่นวิทยุ

6. การแผ่รังสีคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าต่อไปนี้
ข้อใดมีความยาวคลื่นสั้นที่สุด

1. รังสีแกมมา
2. แสงที่ตามองเห็น
3. ไมโครเวฟ
4. รังสีอัลตราไวโอเล็ต

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

7. กำหนดให้ t_1 , t_2 และ t_3 เป็นเวลาที่คลื่นเสียง (ความถี่ 2×10^4 เฮิรตซ์) คลื่นวิทยุ (ความถี่ 10^4 - 10^9 เฮิรตซ์) และคลื่นไมโครเวฟ (ความถี่ 10^8 - 10^{12} เฮิรตซ์) เดินทางในระยะทางที่เท่ากันตามลำดับ ข้อใดถูกต้อง

1. $t_1 > t_2 > t_3$

2. $t_1 < t_2 < t_3$

3. $t_1 = t_2 = t_3$

4. คำตอบเป็นอย่างอื่น

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

- กำหนดให้ t_1 , t_2 และ t_3 เป็นเวลาที่คลื่นเสียง (ความถี่ 2×10^4 เฮิรตซ์) คลื่นวิทยุ (ความถี่ 10^4 - 10^9 เฮิรตซ์) และคลื่นไมโครเวฟ (ความถี่ 10^8 - 10^{12} เฮิรตซ์) เดินทางในระยะทางที่เท่ากันตามลำดับ ข้อใดถูกต้อง

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

7. กำหนดให้ t_1 , t_2 และ t_3 เป็นเวลาที่คลื่นเสียง (ความถี่ 2×10^4 เฮิรตซ์) คลื่นวิทยุ (ความถี่ 10^4 - 10^9 เฮิรตซ์) และคลื่นไมโครเวฟ (ความถี่ 10^8 - 10^{12} เฮิรตซ์) เดินทางในระยะทางที่เท่ากันตามลำดับ ข้อใดถูกต้อง

1. $t_1 > t_2 > t_3$

2. $t_1 < t_2 < t_3$

3. $t_1 = t_2 = t_3$

4. คำตอบเป็นอย่างอื่น

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

8. ข้อใดเป็นลักษณะของสัญญาณเอเอ็ม

1. คลื่นพาหะมีแอมพลิจูดคงที่ ความถี่คงที่ และสะท้อนในบรรยากาศชั้นไอโอโนสเฟียร์
2. คลื่นพาหะมีแอมพลิจูดไม่คงที่ ความถี่คงที่ และสะท้อนในบรรยากาศชั้นไอโอโนสเฟียร์
3. คลื่นพาหะมีแอมพลิจูดไม่คงที่ ความถี่ไม่คงที่ และสะท้อนในบรรยากาศชั้นไอโอโนสเฟียร์
4. คลื่นพาหะมีแอมพลิจูดไม่คงที่ ความถี่ไม่คงที่ และไม่สะท้อนในบรรยากาศชั้นไอโอโนสเฟียร์

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

9. เหตุใดจึงไม่เกิดโฟลาริชชันในคลื่นเสียง
  1. เสียงเป็นคลื่นตามยาว
  2. เสียงมีหน้าคลื่นเป็นทรงกลม
  3. เสียงเป็นคลื่นกลที่อาศัยตัวกลางในการเคลื่อนที่
  4. เสียงมีอัตราเร็วไม่คงที่ มีค่าเปลี่ยนแปลงตามอุณหภูมิของตัวกลาง

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

10. กำหนดให้แสงโพลาไรซ์มีแกนโพลาไรซ์อยู่ในแนวตั้ง และทำการทดลอง 2 การทดลอง ต่อไปนี้ การทดลองที่ 1 ให้แสงโพลาไรซ์ตกกระทบแผ่นโพลาไรซ์ที่มีแกนโพลาไรซ์ทำมุม 90° กับแนวตั้ง การทดลองที่ 2 ให้แสงโพลาไรซ์ตกกระทบแผ่นโพลาไรซ์แผ่นที่หนึ่งที่มีแกนโพลาไรซ์ทำมุม 30° กับแนวตั้ง จากนั้นผ่านไปยังแผ่นโพลาไรซ์แผ่นที่สองที่มีแกนโพลาไรซ์ทำมุม 60° กับแกนโพลาไรซ์ของแผ่นที่หนึ่งข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความเข้มของแสงที่ผ่านออกมา
1. ไม่มีแสงผ่านออกมาในทั้งสองการทดลอง
  2. ความเข้มของแสงในทั้งสองการทดลองมีค่าเท่ากัน
  3. ความเข้มของแสงในการทดลองที่ 1 มีค่ามากกว่า
  4. ความเข้มของแสงในการทดลองที่ 2 มีค่ามากกว่า

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

10. (ต่อ)

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

10. กำหนดให้แสงโพลาไรซ์มีแกนโพลาไรซ์อยู่ในแนวตั้ง และทำการทดลอง 2 การทดลอง ต่อไปนี้ การทดลองที่ 1 ให้แสงโพลาไรซ์ตกกระทบแผ่นโพลาไรซ์ที่มีแกนโพลาไรซ์ทำมุม 90° กับแนวตั้ง การทดลองที่ 2 ให้แสงโพลาไรซ์ตกกระทบแผ่นโพลาไรซ์แผ่นที่หนึ่งที่มีแกนโพลาไรซ์ทำมุม 30° กับแนวตั้ง จากนั้นผ่านไปยังแผ่นโพลาไรซ์แผ่นที่สองที่มีแกนโพลาไรซ์ทำมุม 60° กับแกนโพลาไรซ์ของแผ่นที่หนึ่งข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความเข้มของแสงที่ผ่านออกมา
1. ไม่มีแสงผ่านออกมาในทั้งสองการทดลอง
  2. ความเข้มของแสงในทั้งสองการทดลองมีค่าเท่ากัน
  3. ความเข้มของแสงในการทดลองที่ 1 มีค่ามากกว่า
  4. ความเข้มของแสงในการทดลองที่ 2 มีค่ามากกว่า

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

11. เมื่อนำโพลารอยด์ 2 แผ่น วางซ้อนกันโดยให้แกนของแผ่นทั้งสองตั้งฉากกัน ส่งดูแสงไม่โพลาไรซ์หลังแผ่นที่ 2 พบว่า ไม่มีแสงผ่านออกมาเลย ถ้าต้องการให้แสงบางส่วนลอดออกมาได้ควรนำแผ่นโพลารอยด์แผ่นที่ 3 ไว้ที่ใด
1. หน้าแผ่นที่ 1 โดยที่แกนไม่ขนานกับแกนของแผ่นที่ 1 หรือแผ่นที่ 2
  2. ระหว่างแผ่นทั้งสอง โดยที่แกนไม่ขนานกับแกนของแผ่นที่ 1 หรือแผ่นที่ 2
  3. ระหว่างแผ่นทั้งสอง โดยที่แกนทำมุมใดๆ ก็ได้กับแผ่นที่ 1
  4. หลังแผ่นที่ 2 โดยที่แกนทำมุมใดๆ ก็ได้กับแผ่นที่ 2

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

11. เมื่อนำโพลาไรซ์ 2 แผ่น วางซ้อนกันโดยให้แกนของแผ่นทั้งสองตั้งฉากกัน ส่งดูแสงไม่โพลาไรซ์หลังแผ่นที่ 2 พบว่า ไม่มีแสงผ่านออกมาเลย ถ้าต้องการให้แสงบางส่วนลอดออกมาได้ควรนำแผ่นโพลาไรซ์แผ่นที่ 3 ไว้ที่ใด

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

Exercise

11. เมื่อนำโพลารอยด์ 2 แผ่น วางซ้อนกันโดยให้แกนของแผ่นทั้งสองตั้งฉากกัน ส่งดูแสงไม่โพลาไรซ์หลังแผ่นที่ 2 พบว่า ไม่มีแสงผ่านออกมาเลย ถ้าต้องการให้แสงบางส่วนลอดออกมาได้ควรนำแผ่นโพลารอยด์แผ่นที่ 3 ไว้ที่ใด
1. หน้าแผ่นที่ 1 โดยที่แกนไม่ขนานกับแกนของแผ่นที่ 1 หรือแผ่นที่ 2
  2. ระหว่างแผ่นทั้งสอง โดยที่แกนไม่ขนานกับแกนของแผ่นที่ 1 หรือแผ่นที่ 2
  3. ระหว่างแผ่นทั้งสอง โดยที่แกนทำมุมใดๆ ก็ได้กับแผ่นที่ 1
  4. หลังแผ่นที่ 2 โดยที่แกนทำมุมใดๆ ก็ได้กับแผ่นที่ 2